

Messías – hinn síðari

„ – og tvö þúsund árum síðar komst þú, komst þú – “

Matthías Kjeld

ÍSLENSKUR PRÓFESSOR VIÐ LÆKNADEILD Kings College í London, Ingvar Bjarnason, vakti upp nokkra umræðu um stöðuveitingar í læknadeild Háskóla Íslands rétt fyrir síðustu jól. Í kjölfarið urðu nokkrar umræður í rafpósti (e-mail) milli nokkurra helstu leikara í leikritinu *Prófessorsstaða í lífefnafræði* sem fært var upp fyrir nokkrum árum. Ekki er með vissu vitað hver er höfundur verksins enda ekki útilokað að hann hafi verið undir áhrifum æðri máttarvalda og því erfitt um vik að eigna sér eða hafna stykkinu. Umsækjendum um stöðuna var ýmist boðið að sækja um hana ellegar að þeir gerðu það af hollustu við hefðir samfélagsins, þar á meðal undirritaður.

Var nú skipuð þriggja manna dómnefnd sem deildarforseti talaði lítið við. Dómnefndin (matsnefndin) mun því hafa fengið vitrun og sá strax að hún gæti ekki notað jarðbundnar leiðbeiningar læknadeildar, sem þá giltu, um val í kennarastöður. Samþykkti hún því sínar eigin leiðbeiningar (guidelines) sem birtust á ensku, en einn nefndarmanna, kappfullur sameindalífefnafræðingur, var Breti, nú starfandi í Ástralíu, horfinn frumsýningarströndum.

Guidelines for the evaluation committee

(Lausleg íslensk þýðing)

„Matsnefndin hefur samþykkt eftirfarandi leiðbeiningar:

Lífefnafræðideild Háskólans hefur möguleika á að verða brennipunktur læknisfræðilegra grunnrannsóknna fyrir allt Ísland, ekki aðeins í lífefnafræði heldur einnig í sameindaerfðafræði svo og klínískri erfðafræði, læknisfræðilegri líftækni og sameindafræðilegri meinafræði. Það þýðingarmesta kann þó að vera að svið lífefnafræðinnar er að færast út og með tilkomu sameindalíffræði og erfðafræði verður það nú aflmikið fag sem verður að vökva og eiga samskipti við mörg önnur klínísk og meinafræðileg fög.

Með þetta í huga verður auðveldara að ákveða persónu þá sem ætti að verða ráðin. Hann eða hún ætti auðvitað að hafa til að bera hinar venjulegu dyggðir þess sem hefur getið sér mikils orðstírs á sviði lækna- og lífvísinda, með áhuga á lífefnafræði/sameindalíffræði/sameindaerfðafræði. Hann eða hún ætti að vera góður uppfræðari og kennari. Vegna tengsla við árið 1994 og Háskóla Íslands er samt sem áður um frekari nauðsyn að ræða – ráðningu fram-sýnnar manneskju sem á auðvelt með tjáskipti og getur haft forystu fyrir mörgum á öðrum sviðum, án þess að hóta þeim með því að láta líta svo út sem hún

muni óska eftir að „taka allt yfir til sín“ eða framkvæma hluti án skilnings á heildaráhrifum þess fyrir Háskólann og þjóðina alla. Þegar besti umsækjandinn er kosinn verða einstaklingsbundin færni og alhliða forystuhæfileikar jafn mikilvæg og vísindaleg eða læknisfræðileg sérkunnátta sem slík.

Líklegt er að persóna sú sem kosin verður hafi unnið bæði á Íslandi og erlendis á sviði sem hefur framtíðarmöguleika. Bestu umsækjendurnir eru ekki líklegir til að vera eldri en 45 ára og ekki yngri en 35 ára nema um algera undantekningu sé að ræða. Þeir ættu að hafa í ritskrá sinni merki um stöðugan fjölda af árlegum ritrýndum greinum sem birst hafa í góðum vísindatímaritum. Vænta mætti þess að umsækjendur hefðu stjórnunarreynslu. Ef til vill er þó mikilvægast af öllu að fram komi vitnisburður um að umsækjandinn hafi til að bera sveigjanleg og þróttmikil tók á líf- og læknisfræðilegum vísindum til þess að tryggja að sá sem ráðinn verður geti hámarkað forystuhlutverk sitt á víðum grunni næstu tvo áratuginna.“

Eftir lestur þessarar hógværu samþykktar fyrir næstu tuttugu ár kemur manni í hug kvæði Steins Steinarrs, *Mannkynssaga fyrir byrjendur*:

*Og sjö þúsund árum síðar
kom Ghagga Ghú.*

*Um Ghagga Ghú finnst hvergi
nein heimild nú.*

*Og sjö þúsund árum síðar
komst þú, komst þú.*

Á flugi nær sólu hitar mjök svo sem reyna mátti Ikarus forðum áður en hann féll í sjóinn, eins og prófessorstaðan gerði nú. Sóknarhiti leiksins kann að valda nokkru um að erfitt er að ráða í hvort að baki framangreindum leiðbeiningum hefur staðið innblástur eða – útblástur, ellegar þá önnur tegund blásturs sem líka var þekkt á tímum Sing Sing Hó.

Höfundur er sérfræðingur í meinafræði á rannsóknastofu Landspítala Hringbraut.